

KEHOTUNNEKASVATUS
VARHAISKASVATUKSESSA
MATERIAALIPAKETTI LASTEN KANSSA
TYÖSKENTELYN TUEKSI

REBEKKA LAAKSONEN, SANNI NYSSÖNEN, MINNA-MARI LINNERO

TUOTETTU OSANA HAMKIN SEKSUAALISUUS HALTUUN-KOULUTUSTA

KEHOTUNNEKASVATUS

Materiaalipaketti varhaiskasvatukseen

Hei, mahtavaa, kun otatte kehotunnemateriaalin käyttöön ryhmässänne!

Tässä materiaalipaketissa käsitellään kehotunnekasvatuksen osa-alueita lapsilähtöisesti. Materiaali on tuotettu osana Seksuaalisuus haltuun-koulutusta ja työstäminen on lähtenyt liikkeelle kirjoittamamme [artikkelin](#) pohjalta. Materiaalia voitte hyödyntää yhdessä lasten kanssa harjoitellen tärkeitä tietoja sekä taitoja. Materiaalista löydätte viisi teemaa, jotka käsittelevät kehotunnekasvatuksen eri alueita; sosiaaliset taidot, oma keho, tunnetaidot, turvataidot ja itsetunnon vahvistaminen. Materiaalimme on tarkoitettu käytettäväksi yli 3-vuotiaiden ryhmissä, mutta on soveltaen käytettävissä myös pienempien kanssa.

Toivomme, että tämä materiaalipaketti antaa uusia käytännön vinkkejä kehotunnekasvatukseen. Kaino Kaniini lähettää jokaiseen teemaan johdattavan kirjeen lapsille. Suosittelemme aloittamaan ensimmäisestä kirjeestä, jossa Kaino Kaniini tulee tutuksi lapsille, mutta ensimmäisen kirjeen jälkeen voitte käyttää materiaalia teidän ryhmäanne hyödyntävällä tavalla.

Kirjeiden lisäksi olemme koonneet teemoihin sopivia tehtäviä, jotka on esitetty kunkin teeman ensimmäisessä diassa. Teemojen jälkimmäisiä dioja voi tutkia lasten kanssa yhdessä ja niistä löytyy materiaalia tehtäviin liittyen. Viimeisimpinä sisältödioina on diplomi, jonka voi tulostaa jokaiselle lapselle sekä juliste esimerkiksi seinälle vanhemmille tiedoksi laitettavaksi, kun teemoja aletaan käydä ryhmässä läpi. Käyttäkää rohkeasti ja luovasti materiaalia, voitte myös muokata aiheita teidän ryhmäanne sopiviksi.

Antoisia hetkiä, kohtaamisia ja keskusteluja lasten kanssa!

Kehotunnekasvatus - Mitä se on?

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lapsen kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä, johon seksuaalikasvatus osaltaan kuuluu. Varhaiskasvatuksessa seksuaalikasvatuksesta käytetään termiä kehotunnekasvatus. Sen tarkoituksena on opettaa lapselle myönteistä suhtautumista omaan ja muiden kehoihin, tunteiden tunnistamista ja itsestään huolehtimista. Lisäksi lapsen tulee saada taitoja myönteisen ja kielteisen kosketuksen tunnistamiseen sekä avun ja tuen pyytämiseen. Kehotunnekasvatusta tulee antaa myönteisessä ja avoimessa ilmapiirissä ja lapselle tulee opettaa ikätasoista sanastoa kehoon, tunteisiin ja kehitykseen liittyen.

Jokaisella ihmisellä on oikeus seksuaalikasvatukseen. YK:n yleissopimuksen mukaisesti lapsilla on oikeus saada asianmukaista tietoa ja valtioilla on velvollisuus tarjota lapsille mahdollisuus tiedon saamiseen. Myös ihmisoikeudet määrittelevät tiedonsaantioikeutta ja Seksuaaliterveyden maailmanjärjestö esittää seksuaalioikeudet erottamattomana osana ihmisoikeuksia.

Merkityksellistä varhaiskasvatuksessa on huomioida seksuaalikasvatuksen vaikutukset lapsen myöhempään elämään: tunne-elämän, itsetunnon ja minäkuvan kehitykseen, sosiaalisten suhteiden muodostamiseen, rajojen asettamiseen ja kunnioittamiseen.

TEEMA 1: TUTUSTUTAAN, SOSIAALISTEN TAITOJEN HARJAANTUMINEN

Tavoitteena johdatus aiheeseen, Kaino Kaniinin esittely ja tutuksi tuleminen

Tehtävä 1: **Keskustelu**

Lukekaa seuraavasta diasta löytyvä kirje ääneen ja pohtikaa, miten Kaino voisi toimia toisin. Voitte käyttää apuna seuraavia lisäkysymyksiä: Miltä Kainosta mahtoi tuntua? Mitä voi sanoa, jos näkee jonkun yksin? Miltä tuntuu olla ilman kaveria? Millaisia ovat ystävälliset leikit? Onko leikkiin aina otettava kaikki mukaan? Mikä auttaisi Kainoa, kun häntä jännittää? Milloin sinua jännittää?

Tehtävä 2: **Eläinleikki**

Lapset valitsevat itselleen eläimen. Aikuinen on eläintenhoitaja. Rakentakaa eläimille pesä, syökää, hellikää. Eläintenhoitaja päättää, milloin on yö/päivä ja huomioi jokaisen eläimen.

Tehtävä 3: **Hellittelynimi**

Tehtävään erillinen kirje lapsille omassa diassaan. Pohtikaa yhdessä, millaisilla nimillä teitä kutsutaan kotona. Mitä lempinimiä on käytössä, millaisia hellittelynimiä lapsilla on. Miltä tuntuu, kun vanhempi sanoo kulta, muru, rakas tms. Miltä tuntuu, jos päiväkodissa hellitellään. Millä nimellä aikuiset sekä lapset toivovat, että heitä kutsutaan päiväkodissa. Saako lempi- tai hellyttelynimeä käyttää ja kuka niitä saa sanoa?

Tehtävä 4: **Tunnemittari-askartelutehtävä**

Tehtävään erillinen ohjeistus omassa diassaan. Tarvikkeet: pahvia/kartonkia, narua/villalankaa tms, naruun pujotettavia helmiä, kyniä, sakset, rei'itin (+mittarin koristeluun tarvikkeita). Tunnemittaria voitte hyödyntää monipuolisesti teemojen edetessä pohtiessanne mm. miltä erilaisissa tilanteissa tuntuu.

Teema 1: Kirje lapsille

Keskustelutehtävä

Hei lapset!

Kiva, kun luette kirjettäni, olen lähettänyt sen juuri teille. Minun nimeni on Kaino Kaniini ja asun Lehtometsässä ystäväni kanssa. Minun pesäkoloni on lämmin ja turvallinen. Minä olen monissa asioissa tosi taitava, mutta joitakin asioita minun pitää vielä harjoitella. Kutsun kaikki teidät lapset harjoittelemaan tärkeitä taitoja kanssani!

Minusta on mukavaa leikkiä tutussa metsässä hyvien ystäväni kanssa. Yhtenä päivänä näin, kuinka Omppu Orava ja Kauri Karhu leikkivät yhdessä kauppaa. Minä olisin kovasti halunnut mennä mukaan leikkiin, mutta en tiennyt, mitä olisin sanonut. Onneksi Kauri huomasi minut ja pyysi minut leikkiin mukaan. Minusta se tuntui hyvältä. Mitä minä olisin voinut sanoa heille itse? Entä jos sanominen jännittää?

Teema 1: Hellittelynimi-tehtävä

Hei lapset!

Emoni kutsuu minua omaksi Murmelikseen. Ystäväni Vieno Varsa sanoo minua Kaleksi. Hyppiessäni pituushyppyjä ystäväni sanovat minua usein Koikkeliiniksi, koska pystyn hyppäämään suurelle kivelle. Minulla on myös muita lempinimiä kuten Pupu ja Söpis.

Onko sinulla lempinimeä? Millä nimellä toivoisit, että kaverit sanoisivat sinua? Millaisia mukavia ja ihania sanoja voi kaverista käyttää? Pitää kuitenkin olla tarkkana, ettei nimittele ja että lempinimi sopii myös hänelle, ketä sillä kutsutaan. Ystävälläni Vieno Varsalla ei ole lempinimeä, eikä se haittaa.

Teema 1: Tunnemittari-askartelutehtävä

Joskus tuntuu hankalalta kertoa muille, miltä itsestä tuntuu. Minä ja kaverit askartelimme tunnemittarit! Niiden avulla voimme näyttää toisillemme, millä mielellä olemme tai miltä jokin asia tuntuu. Katsokaa tekin, miten mittarin voi tehdä!

Ohessa linkki tai QR-koodi tehtävän ohjevideoon

[Tunnemittari - HAMK Kultura](#)

TEEMA 2: IHANA KEHONI

Tavoitteet: oman kehon haltuunotto, sen ainutlaatuisuus, oma keho näkyväksi, turvataidot ja koskettaminen

Tehtävä 1: **Oman kehon rajat -piirustustehtävä:** Tehtävään liittyvä kirje ja ohjeistus seuraavassa diassa.

Tehtävä 2: **Uimapukualue**

Omissa dioissaan on Kaino Kaniinin kirje kosketuksesta sekä värityskuva, jonka voi tulostaa ja värittää liikennevalon värein niiltä kohdin, missä kosketus on sallittua (vihreä) ja missä ei (punainen). Oranssilla väritetään ne alueet, joista ei ole aivan varma tai joihin esimerkiksi hyvät ystävät saavat koskea, mutta ei kaikki. Keskustelkaa samalla hyvän kosketuksen merkityksestä. Apuna voitte käyttää seuraavia kysymyksiä: Millaisesta kosketuksesta sinä pidät? Kuka sinuun saa koskea? Milloin et halua, että sinuun kosketaan? Voiko kaikkia halata? Milloin halaukseen tarvitsee luvan? Mistä sinua saa silittää?

Tehtävä 3: **Kosketa kaveria**

Miltä tuntuu hyvä kosketus? Voitte jakautua pareihin, jolloin toinen piirtää kaverin selkään kuvan tai kirjaimen. Pienempien kanssa voidaan käyttää hierontapalloja tai seuraavaa tarinaa, jota piirretään kaverin selkään aikuisten ohjeen mukaan. Myös aikuinen voi toteuttaa tarinan satuhierontana.

“Minä, Kaino Kaniini päätin tänään lähteä kävelyretkelle ja nyt kerron teille, millainen matka siitä tuli. Minä lähdin kololtani liikkeelle, *(Aloitetaan piirtäminen alaselästä)* josta polkua pitkin mutkittelin ylös kohti mäkeä *(Piirtäkää mutkittelevaa polkua selkää pitkin)* Päästessäni mäen päälle alkoi tuulla *(Silittäkää hellästi koko selkää)* Tuuli alkoi yltyä *(Kädet liikkuvat kovempaa)* ja puut heiluivat. Huomasin, että taivaalle alkoi kerääntyä pilviä *(Painelkaa kämmenellä selkään pilviä)* Ja rupesi satamaan, ensin ihan pienesti *(naputelkaa sormen päitä pitkin selkää)* ja sitten kovempaa *(Painelkaa sormilla pisaroita)*. Silloin päätin lähteä polkua pitkin omalle kotikololleni *(Piirtäkää polkua kohti kotia)* ja juuri kun pääsin sisälle aurinko alkoi paistamaan *(silittäkää koko selkää).*”

Teema 2: Kirje lapsille

Oman kehon rajat -tehtävä

Hei. Minä, Kaino Kaniini, olen soma pieni pupu, jolla on kaksi korvaa. Toinen niistä on hiukan lurpallaan ja toinen osoittaa suoraan ylöspäin. Minulla on vahvat ja hyvät käpälät. Hyppään niillä tosi korkealle!

Meistä jokainen on omanlaisensa ja ihana sellaisenaan. Piirtäkää tekin omat kehonne suurelle paperille. Voitte maalata ne iloisin värein ja leikata lopuksi irti. Laittakaa kuvat seinälle esille ja ihailkaa teidän omaa ryhmääne!

Ohessa linkki tai QR-koodi tehtävän ohjevideoon

[Kaino Kaniini – HAMK Kultura](#)

Teema 2: Uimapukualue-tehtävä

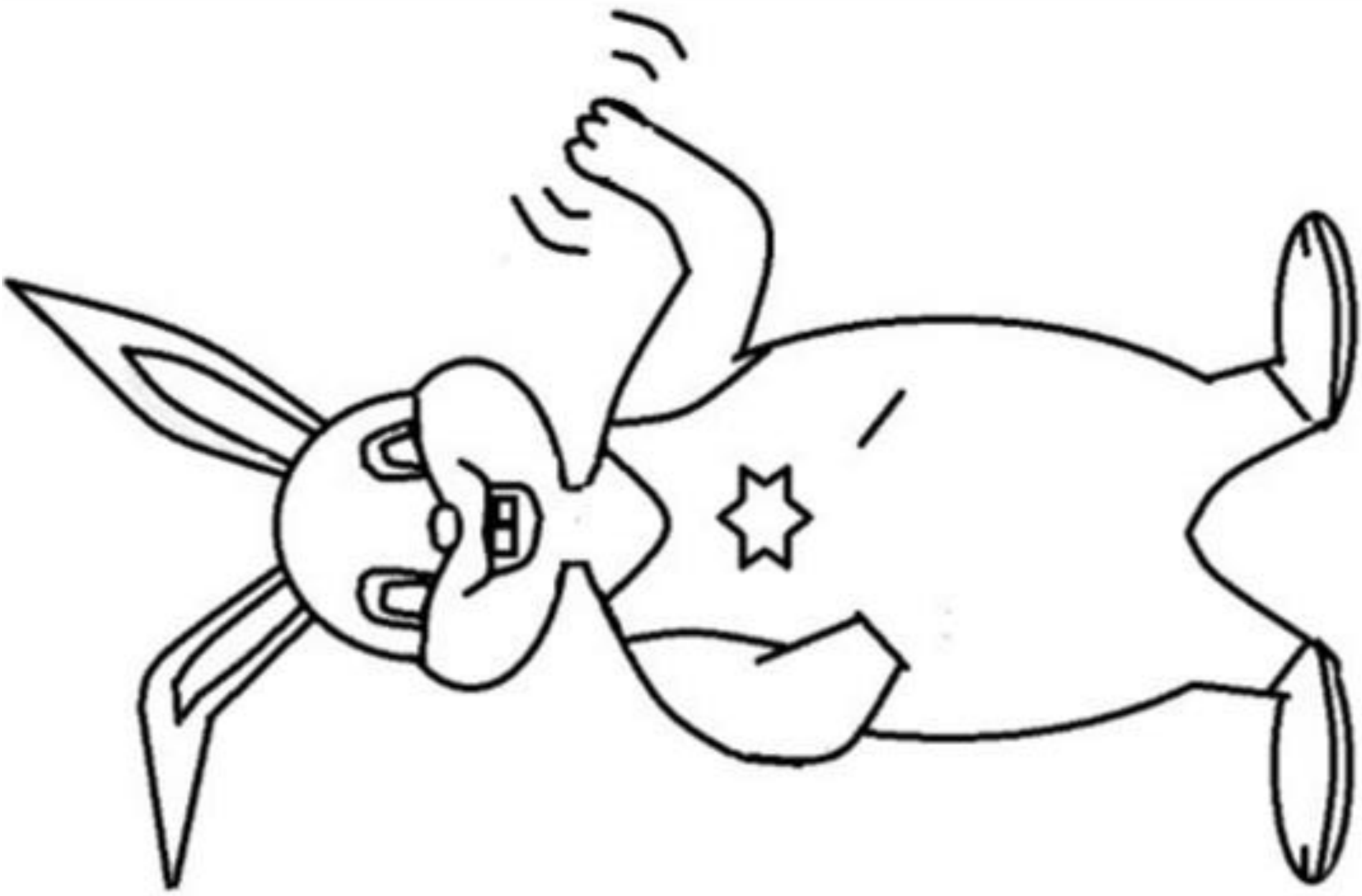

Hei!

Minä pidän siitä, kun minua kosketaan käpälistä. Se tuntuu hyvältä ja kutittaa vähän. Vieno Varsa koskee minua joskus hännäntypykästä, mutta se ei tunnu hyvältä. Jokaisella meillä on kehonalueita, joihin ei saa koskea.

Piirsin teille kuvan itsestäni. Voit värittää siihen punaisella ne kohdat, joihin sinua ei saa kukaan koskea. Ne kehonosat, joihin sinua saa koskea, voit värittää vihreällä. Oranssilla voit värittää ne kehonosat, joiden koskemiseen tarvitsee luvan.

Muistattehan, että kehenkään ei saa koskea ilman lupaa, ei sinuunkaan.

TEEMA 3: TUNNETAIDOT

Tavoitteena tunneilmaisun tukeminen sekä tunteiden tunnistaminen

Tehtävä 1: **Keskustelkaa** seuraavan dian kirjeen pohjalta ryhmässä, mikä Kainoa voisi vaivata ja kuinka häntä voisi auttaa. Missä tilanteissa lapset ovat itse olleet surullisia ja mikä heitä on silloin auttanut. Mitä Kaino voisi sanoa Karo Kaniinille ja Kalle Kaniinille? Kuinka hän voisi kertoa pahasta mielestään kavereille?

Tehtävä 2: **Draama**

Valitkaa lapsista Kaino Kaniini, Karo Kaniini ja Kalle Kaniini. Kasvattaja ohjaa lapsia esiintymään Kainon kirjeessä kuvatun tilanteen. Lopuksi lapset voivat näyttellä tilanteelle miettineenne loppuratkaisun, kuinka kaikille tulisi ja jäisi hyvä mieli.

Tehtävä 3: **Miltä tunne näyttää?**

Lukekaa erillisestä diasta Kainon kirje erilaisista tunteista. Pohtikaa, millaisista asioista tunteita voi syntyä: Milloin olen iloinen, milloin vihainen? Milloin olen pettynyt? Mistä asioista tulen tyytyväiseksi? Mitä tarkoittaa kateus? Näyttäkää toisillenne tunteisiin liittyviä kasvojen ilmeitä. Voitte tutkia myös Kainon taulua omista tunteistaan ja pohtia, mitä tunnetta kukin kuva edustaa.

Tehtävä 4: **Mitä tekisin kiukullani?**

Kaino kertoo omalla dialla kiukun ja vihan tunteesta. Lukekaa kirje ja pohtikaa, mitä kiukkuisena ei saa ja mitä saa tehdä. Miten kiukku voi purkaa? Voitte tulostaa samanlaisen pilvipohjan, joka on Kainonkin kuvassa ja koota siihen synkkiin sadepilviin asioita, joita ei saa vihaisena tehdä ja aurinkoihin ja poutapilviin asioita, jotka vihaisena ovat sallittuja.

Teema 3: Kirje lapsille

Keskustelu- ja draamatehtävä

Hei lapset, voisitteko auttaa minua?

Olin kotimetsässä leikkimässä ja löysin Karo Kaniinin ja Kalle Kaniinin leikkimästä yhdessä. He leikkivät hippaa ja se näytti todella kivalta. Pyysin päästä mukaan leikkiin, mutta he menivät minua karkuun ja lopulta piiloon. Minä jäin ihan yksin eikä minusta tuntunut hyvältä ja silmistäni tuli vettä.

Olenkohan minä sairas? Onkohan minulla kuumetta? Pitäisiköhän minun mennä lääkäriin? Voisitteko lapset auttaa, mikä minulla on?

Teema 3: Miltä tunne näyttää? - tehtävä

Hei!

Minusta on kivaa osata asioita itse. Tuntuu hyvältä, kun onnistun pituusloikassa tai omien housujen pukemisessa. Silloin olen iloinen ja tyytyväinen, silloin hymyilen. Kun leikit sujuvat hyvin kavereiden kanssa, minua naurattaa.

Joskus huomaan, että kaverit ovat taitavampia kuin minä tai etten onnistu niin hyvin kuin toivoisin. Tuntuu kurjalta, jos ei osaa tai onnistu. On myös tyhmää olla hitain tai jonon viimeinen. Silloin olen pettynyt ja vihainen ja näytän mutruiselta ja hurjalta!

Emoni on sanonut, että pitää harjoitella taitoja ahkerasti, jotta onnistuu. Eikä kaikissa asioissa tarvitse olla paras! Ja joskus tulee minun vuoroni olla myös jonon ensimmäinen!

Miltä sinä näytät iloisena? Entä vihaisena?

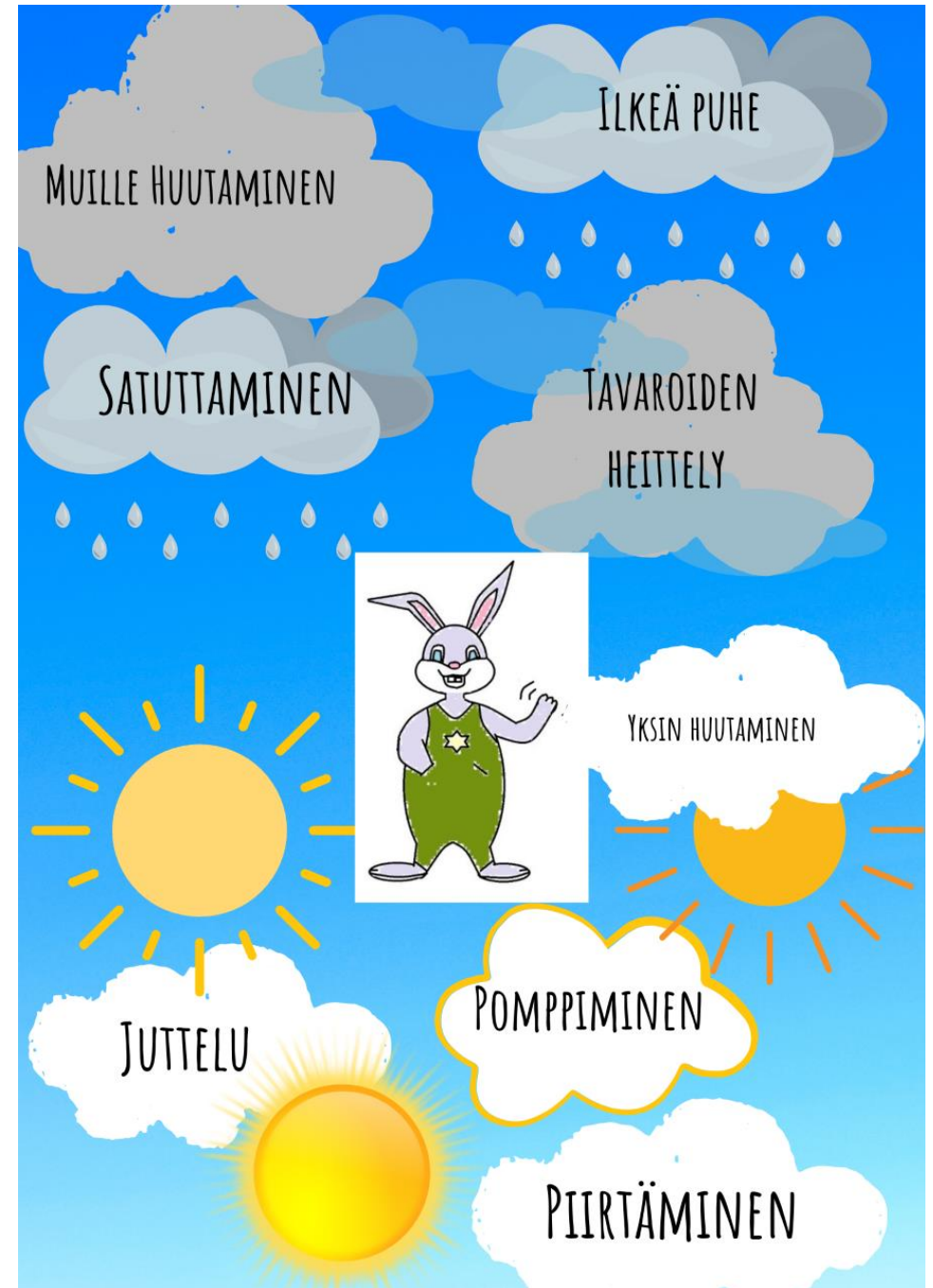
Teema 3: Mitä tekisin kiukullani? -tehtävä

Minä olen yleensä tosi iloinen pieni kaniini. Joskus minua kuitenkin kiukuttaa ja olen vihainen. Emoni on sanonut, että vihainen saa olla, mutta silloin ei kuitenkaan saa tehdä mitään vaan. Kun emoni on vihainen, hän tekee suursiivouksen!

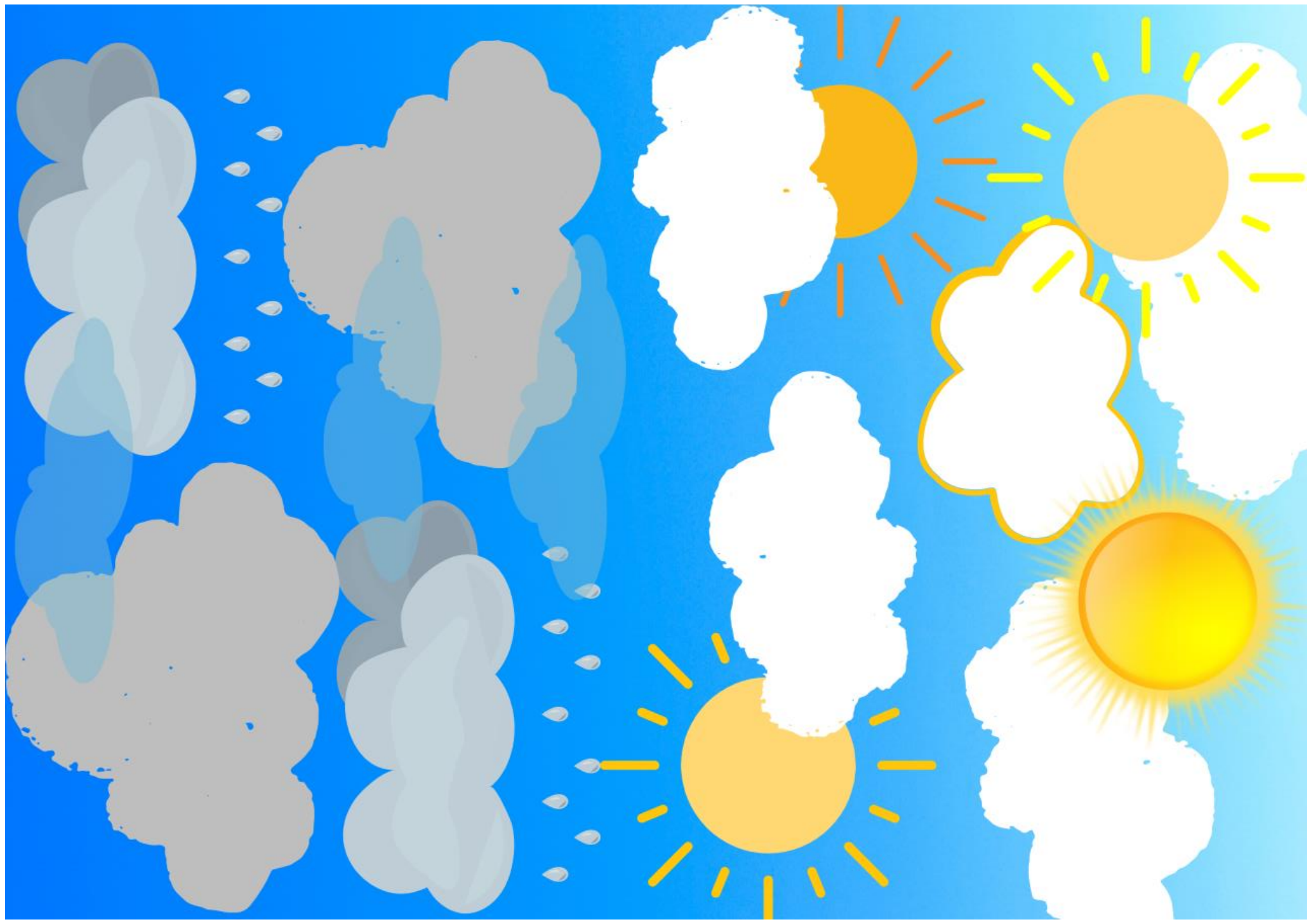
Välillä tekisi mieli huutaa ja heittää tavaroita, kun mikään ei onnistu. Mutta huutamisesta voi tulla muillekin paha mieli ja tavarat voi mennä heittelystä rikki.

Vihaisena minä lähdän loikintalenkille ja saatan huutaa yksin metsässä. Joskus myös kerron kiukustani kaverille tai käperryn kotikoloni pehmeimpään nurkkaan. Viha ja kiukku menevät aina ohi, kun malttaa hetken odotella.

Mitä sinä teet, kun sinua kiukuttaa kovasti?
Mitä silloin ei saa tehdä?

TEEMA 4: KUNINGAS EI!

Tavoitteena turvataidot, rohkeus omaan mielipiteeseen ja sen sanomiseen, kuulluksi tuleminen

Tehtävä 1: **Keskustelkaa** seuraavan dian kirjeen pohjalta, mitä Kaino Kaniini olisi voinut tilanteessa tehdä. Pohtikaa tilannetta niin Kaino Kaniinin, Omppu Oravan kuin Vieno Varsan näkökulmasta. Voitte käyttää myös draaman keinoja miettiessänne tilannetta eri eläinten näkökulmasta.

Tehtävä 2: **EI-tilanteet**

Kaino kertoo erillisessä diassa, millaisissa tilanteissa hän sanoo EI. Keskustelkaa ryhmässä, millaisissa tilanteissa saa/pitää sanoa EI. Voitte keskustella mm. seuraavista teemoista: leikkien ulkopuolelle jättäminen, koskeminen ja satuttaminen, rumasti puhuminen, pakottaminen, aikuiselle kertominen. Voitte koota EI-tilanteista julisteen, johon kokoatte ryhmän ajatuksia kuvin ja sanoin.

Tehtävä 3: **EI-sanan sanominen**

Kasvattaja ohjaa lapset seisomaan piiriin ja menee itse piirin keskelle ensimmäiseksi Omppu Oravaksi. Hän laittaa silmät kiinni ja pyörii muutaman kerran paikallaan. Silmien ollessa vielä kiinni hän osoittaa suoraan eteenpäin ja avaa silmät. Kysyy lapselta, jota osoittaa "Saanko kutittaa sinua?". Lapsi saa tässä harjoitella vakuuttavan ein sanomista, -"Ei, et saa kutittaa minua Omppu Orava, en halua". Jos lapsi ei vastaa vakuuttavasti, voi kasvattaja kysyä lapselta uudestaan. Kasvattaja arvioi, missä kohtaa Omppu Oravaksi voidaan ottaa lapsi.

Teema 4: Kirje lapsille

Keskustelutehtävä

Hei lapset!

On kivaa leikkiä kavereiden kanssa yhdessä sovittuja leikkejä. Välillä voi tulla riitaa tai paha mieli, jos joku haluaisi määrätä yksin leikkiä. Mitä silloin voi tehdä?

Yhtenä päivänä olin leikkimässä Omppu Oravan ja Vieno Varsan kanssa. Me leikimme aartenmetsästystä. Minulla oli kartta ja Vieno Varsa piteli taskulamppua. Omppu Orava vei kartan kädestäni ilman lupaa, koska hän halusi katsoa sitä. Sen jälkeen en enää saanut katsoa karttaa, vaikka olisin halunnut. En tiennyt, mitä olisin tehnyt. En myöskään uskaltanut sanoa Omppu Oravalle mitään. Se harmitti minua.

Teema 4: EI-tilanteet -tehtävä Kutitusleikki

Hei taas!

On tärkeää muistaa, että myös lapset saavat sanoa EI. Voitte sanoa EI, jos ette halua tulla halatuksi tai leikki ei enää tunnu kivalta. Kun Omppu Orava yrittää kutittaa minua, sanon kovasti EI! En pidä kutittamisesta.

Kannattaa sanoa aina EI, jos joku yrittää pakottaa sellaiseen, mitä ei itse halua tehdä.

Minä sanon EI, jos muita kiusataan tai kaveria ei oteta mukaan leikkiin. Milloin te sanotte EI? Milloin pitää mennä kertomaan aikuiselle?

KAINO SANOO EI

Ei saa satuttaa!

Ei saa jättää
ketään yksin!

Ei saa koskea,
jos se ei tunnu
hyvältä!

Ei saa kiusata!

Ei saa huutaa!

Ei saa ottaa
toisen kädestä!

Ei saa nimitellä!

TEEMA 5: KEHUVEN MESTARI

Tavoitteena oman itsetunnon ja omanarvontunnon vahvistaminen, hyvän palautteen vastaanottaminen ja antaminen

Tehtävä 1: **Oma taulu**

Seuraavassa diassa Kaino kertoo hyvistä ominaisuuksistaan ja esittelee oman taulunsa. Jokainen lapsi saa koota omaan tauluunsa asioita ja ominaisuuksia, joissa on hyvä. Toteutustapa on vapaa, voitte piirtää, askarrella, kirjoittaa tai leikata lehdestä sanoja ja kuvia.

Tehtävä 2: **Kehupiiri**, jossa jokaista lasta vuorollaan kehuaan joko piirin keskellä tai omalla paikallaan. Valmistautukaa mielekkäin kehuin ennalta. Piirissä voi olla adjektiiveja mietittyinä, joista valitaan lapseen sopivat. Esimerkiksi 4-5 kivaa asiaa/lapsi.

Tehtävä 3: **Kortti vanhemmilta**

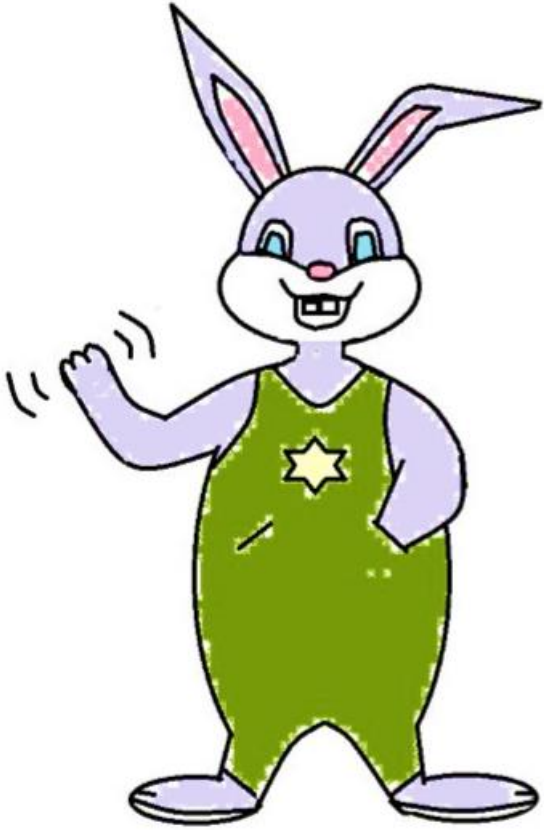
Kaino haluaa erillisessä diassa näyttää lapsille emoltaan saamansa kivan kirjeen. Pyytäkää lasten vanhempia kirjoittamaan mukavat kortit omasta lapsestaan. Kortit luetaan ryhmässä ääneen. Esimerkkiviesti vanhemmille kotiin jaettavaksi:

“Hei vanhemmat! Toivoisimme että muistaisitte ihania ainutlaatuisia lapsianne postikortin muodossa. Korttiin voitte sisällyttää hellittelyä, taitoja ja ominaisuuksia, joista olette lapsessanne ylpeitä, iloisia ja kiitollisia.”

Voitte myös askarrella lasten kanssa kortit yhdessä vanhemmille annettavaksi, joissa lapset kertovat vanhemmastaan/vanhemmistaan mukavia asioita ja pyytävät heiltä vastausta.

Teema 5: Kirje lapsille

Oma taulu-tehtävä

Hei taas lapset!

Tiedättekö mitä? Minä olen ihana, osaan tehdä kuperkeikkoja sekä sitoa rusetin. Olen oppinut piirtämään ympyrän ja antamaan Omppu Oravalle keinussa vauhtia. Minä olen hyvä ystävä. Osaan sanoa kiitos ja tervehtiä kavereita. Minulla on kaunis hymy ja vahvat jalat.

Missä sinä olet hyvä? Piirrä ja kirjoita ne paperille!

Tässä on minun oma tauluni.

Teema 5: Kortti vanhemmilta -tehtävä

Hei rakas Kaino!

Olet minulle tosi tärkeä, oma kultamurmelini.
Olen ylpeä sinusta, sillä olet todella taitava loikkija
ja hyvä ystävä. Olet sinnikäs jänönen, joka jaksaa
yrittää ja harjoitella. Teet minut joka päivä
iloiseksi, oma hassuttelijani. En voisi parempaa
Kainoa kuvitellakaan!

Terveisin äiti

DIPLOMI

HEI YSTÄVÄ,

OLET UPEASTI OLLUT MUKANANI POHTIMASSA HYVIÄ KAVERITAITOJA. OLET HARJOITELLUT MUIDEN KUUNTELEMISTA, OMIEN MIELIPITEIDEN KERTOMISTA SEKÄ KOSKETTAMISEN TAITOTA. SINULLA ON IHANA OMA KEHOSI, OLE SIITÄ YLPEÄ! PIDÄ ITSESTÄSI JA MUISTA HYVÄÄ HUOLTA JA TEE NIITÄ ASIOITA, JOISTA TULET ILOISEKSI JA JOTKA TUNTUVAT HYVILTÄ.

PALJON ILOA JA ONNEA TOIVOTTAA

Kaino Kaniini

ON LOISTAVA YSTÄVÄ, TAITAVA Keskustelija
JA UPEA LAPSI JUURI SELLAISENA KUIN ON!

TEEMANA

KEHOTUNNEKASVATUS

SEURASSAMME AIKAA VIETTÄÄ KAINO KANIINI, JOKA
JOHDATTELEE MEIDÄT SEURAAVIIN TEEMOIHIN

KAVERITAITOT

TURVATAIDOT

OMA KEHO

TUNNETAITOT

ITSETUNTO

VAIKUTUKSET:

TUNNE-ELÄMÄN, ITSETUNNON SEKA
MINÄKUVAN KEHITYS, SOSIAALISTEN
SUHTEIDEN MUODOSTAMINEN,
RAJOJEN ASETTAMINEN JA
KUNNIOITTAMINEN

LÄHTEET

Korteniemi-Poikela, E. & Cacciatore, R. 2015. Seksuaalisuuden portaat. Opetushallitus, Väestöliitto ry.

Laaksonen, R., Linnero, M. & Nyysönen, S. 2020. Varhaiskasvattaja seksuaalisuuden portailla. [Varhaiskasvattaja-seksuaalisuuden-portailla.pdf \(hamk.fi\)](#)

Maailman terveysjärjestön Euroopan aluetoimisto ja BZgA 2010. Seksuaalikasvatuksen standardit Euroopassa - suuntaviivat poliittisille päättäjille, opetus- ja terveydenhoitoalan viranomaisille ja asiantuntijoille. Helsinki: Valopaino Oy

Väestöliitto. 2018. Mitä on kehotunnekasvatus? Viitattu 12.10.2020. <https://www.hyvakysymys.fi/artikkeli/mita-on-kehotunnekasvatus/>